

Nr 215.

Av herr **Lindhagen**, om frihandel mellan Nordens stater.

En samling av Norden i vidsträckt bemärkelse kring produktiv samverkan med bibehållande av rikenas enhet var för sig såsom det substantiella är en fråga för dagen. De huvudsaker, kring vilka detta samförstånd kretsar, äro gamla frågor som fått nytt liv i följd av tidsläget.

Den främsta gemensamma angelägenheten är den internationella rättsordningens realpolitiska begrundande och snara förutsättningar och tillkomst. Nordens kallelse till samling i ett nordiskt fredsförbund är utvecklad och äskad i motionen nr 213. Detta är enligt obefordrade människors övertygelse Nordens huvudfråga just nu. Den har ännu ej hunnit fram till vår officiella värld och tidningspress, om även här gäller ingen regel utan undantag.

Det är då angeläget, att riksdagen gör sig hörd även i Nordens övriga huvudfrågor i samförståndet. En sådan är ställningstagandet till kraven på ett *nordiskt försvarsförbund*, som berörts i motionen nr 214.

Inledningsvis må då erinras, att »*föreningen Norden*», som hitintills omfattar Skandinavien, Island och Finland, lägger sig vinn sedan länge att vårda gemenskapen inom denna huvuddel av Norden. De tre småbaltiska staterna komma nog med i föreningen förr eller senare. Föreningen söker verka på »de sociala, ekonomiska och kulturella områdena». Under hand har meddelats att »politiska» frågor äro undantagna.

Vid äktenskaps ingående lovar man älska varandra »i nöd och lust». Således kan här slutas, att föreningen, byggd på omistlig vänskap, valt för sin del att företrädesvis ägna sig åt nordisk sammanhållning *i lust*. Och det är vackert så.

En ekonomisk huvudsak, som nog har bismak av både nöd och lust, är varuutbytet, utvecklat till frihandeln. *Osloententen*, som även omfattar Holland och Belgien, har denna sak till sin låt vara ganska bortskymda huvuduppgift. Denna har under sådan vacklan begripligt nog ännu ej kunnat uträtta något väsentligt såsom enligt officiella källor berättats i motionen nr 274 sid. 10 vid år 1934 i första kammaren.

Ententen är icke heller, som ibland förmäles, enhetlig. Det ost- och västbaltiska samförståndet är givetvis en naturligare förbindelse för Nordens framträdande. Holland och Belgien äro nämligen även stora kolonialmakter. Detta var väl anledningen till att Holland sökt vinna övriga Oslomakter att åtaga sig medlarskap åt folkförbundets stormakter för godtagande i folkförbundet av Italiens annektering av Abessinien. Denna för Holland naturliga trevare avböjdes av skandinaverna.

Osloententens primära uppgift är emellertid att lätta på friare handel mellan medlemmarna och därmed uppmärksamma problemet även i andra stater, vilket på sista tiden i någon ofullkomlig mån lyckats.

Sinsemellan står frihandeln i Norden på samma punkt som förut. Och så måste ske med de flesta stora krisfrågor, när vi inskränka oss till skumplöjningar på ytan av problemen. Något litet kan möjligen vinnas. Men är det den stora mödan värt?

Nordens ömsesidiga handelsproblem kan ej reformeras på annat sätt än genom *frihandel mellan Nordens länder*. Förr i tiden fanns en verksam förening inom Skandinavien för ändamålet. Den lyckades icke. Praktiskt taget finns det ju inget hinder att idka frihandel på ett så stort område som Skandinavien, då det går för sig i storstater med mycket större befolkning och areal. Det är väl tulluppbördens fördelning mellan flera riken, som komplicerar saken. Frukten för konkurrens spelar väl mindre roll. Den går för sig i andra länder som äro större. Det vidgade handelsområdet medför i gengäld ökade avsättningsmöjligheter och fördjupad samhörighet.

Den 23 november 1937 höll finske ministern Procopé i svenska radion ett föredrag om »Nordisk samverkan och konkurrens». Det ådagalades, hur trävaruindustrien i Finland, Norge och Sverige på senaste tid samverkat för att med enhetliga priser och annorledes framträda med ökad konkurrenskraft i utlandet. Här gällde det således framträdande av en enad nordisk koncern på ett viktigt skandinaviskt handelsområde för samlad konkurrens utomlands. Efter föredraget träffades vi händelsevis utanför lokalen och inledde ett samtal om föredraget. Procopé slutade med en anspelning, att det bleve givetvis nödvändigt att vi två förr eller senare återkommo med vår gamla kärlek »Den nordiska tullunionen». Vi hade nämligen båda medverkat i den nämnda föreningens syfte.

Då nu även ekonomiskt samförstånd i Norden ligger på bordet, bör det erinras, att man ej kommer långt även i detta utrikesärende utan att ha även det principiella målet åtminstone nära i sikte.

Det hemställes,

att riksdagen — till främjande av det ekonomiska samförståndet i Norden — ville anhålla att Kungl. Maj:t måtte efter samråd med Nordens övriga sju stater överväga en sammanlutning av Nordens territorier helt eller åtminstone till en början vissa delar av dem till ett *frihandelsområde* eller något, som närmar sig en sådan konstellation.

Om remiss till utrikesutskottet anhålles.

Stockholm den 23 januari 1938.

Carl Lindhagen.

(Innehållet i detta häfte se sista sidan i nästföljande häfte.)